

MLADENKA IVANKOVIĆ

JEVREJI U JUGOSLAVIJI (1944-1952)

Kraj ili novi početak

INSTITUT ZA NOVIJU ISTORIJU SRBIJE
THE INSTITUTE FOR RECENT HISTORY OF SERBIA

BIBLIOTEKA „STUDIJE I MONOGRAFIJE”
Knjiga br. 48

Za izdavača
Dr Momčilo Mitrović

Redakcija
Dr Gordana Krivokapić-Jović (odgovorni urednik)
Dr Olga Manojlović Pintar
Dr Miroslav Perišić
Dr Mira Radojević
Dr Dragan Bojetić

Recenzenti
Dr Nataša Mišković
Dr Milan Koljanin
Dr Zoran Janjetović

Štampanje ove knjige pomoglo je
Ministarstvo za nauku i tehnološki razvoj Republike Srbije

MLADENKA IVANKOVIĆ

**JEVREJI U JUGOSLAVIJI
(1944–1952)**
KRAJ ILI NOVI POČETAK

Beograd, 2009.

SADRŽAJ

PREDGOVOR.....	7
UVOD	13
Prisutnost jevrejskog stanovništva na teritorijama od kojih je formirana jugoslovenska država – pre njenog proglašenja	13
Život u Kraljevini.....	15
Ratni period.....	36
1. BILANS STANJA SA KOJIM JE JEVREJSKO STANOVNIŠTVO OTPOČELO ŽIVOT U NOVOJ JUGOSLAVIJI.....	53
Društveno – ekonomске i političke prilike posle rata	53
Bilans stanja sa kojim je jevrejsko stanovništvo otpočelo život u novoj Jugoslaviji	59
2. DOGADJANJA NA BLISKOM ISTOKU KOJA SU, NA KRAJU, REZULTIRALA STVARANJEM DRŽAVE IZRAEL. ULOGA JUGOSLAVIJE U TOM PROCESU I ODREDJIVANJE PREMA NJOJ.....	87
3. REKONSTRUISANJE OSNOVNE JEVREJSKE ORGANIZACIJE U JUGOSLAVIJI (SAVEZ JEVREJSKIH VEROISPovednih OPŠTINA JUGOSLAVIJE) I POKUŠAJ REKONSTRUISANJA RADA OSTALIH PREDRATNIH JEVREJSKIH JUGOSLOVENSKIH ORGANIZACIJA.....	107
Rekonstruisanje Saveza jevrejskih veroispovednih opština Jugoslavije	107
Radna tela Saveza i koordinacija rada jevrejskih veroispovednih opština na teritoriji Jugoslavije	110
Pokušaj obnavljanja i opstanka Udruženja ortodoksnih jevrejskih veroispovednih opština	120
Pokušaj rekonstrukcije rada Saveza cionista Jugoslavije	130
Saradnja sa svetskim jevrejskim organizacijama.....	132
4. ORGANIZOVANJE VERSKOG ŽIVOTA	141
Opšti okviri za organizovanje verskog života	141
Organizovanje verskog života jevrejske zajednice	148
<i>Formiranje Verske sekcije pri Savezu i ustanovljenje verskih pravila ponašanja u novim uslovima</i>	149

<i>Održavanje redovne verske službe i nastave veronauke u pojedinim JVO na teritoriji Jugoslavije</i>	156
<i>Evidentiranje stanja sakralnih objekata, predmeta i verskih knjiga i njihovo prikupljanje.....</i>	172
<i>Formiranje Duhovnog suda i održavanje Konferencije rabina Jugoslavije.....</i>	184
<i>Socijalno osiguranje sveštenika</i>	189
5. HUMANITARNO – SOCIJALNA DELATNOST	193
Opštinska prihvatilišta i menze	194
Prihvatište i domovi za stare u Zagrebu	195
Dom za ratnu siročad u Beogradu.....	207
Jevrejska zabavišta u Beogradu i Zagrebu	217
Staranje Saveza o jevrejskoj studentskoj omladini.....	223
6. KULTURNO – PROSVETNA DELATNOST	237
Kulturno – prosvetna delatnost u okvirima Saveza	237
Održavanje priredbi i kulturnih večeri.....	240
Jevrejska omladinska udruženja i horovi.....	243
Realizacija ideje o izdavanju časopisa Saveza	248
Osnivanje omladinske grupe "Survival"	252
Doprinos istaknutih jevrejskih kulturnih radnika jugoslovenskom kulturnom nasledju	256
7. ŽIVOT U JUGOSLAVIJI I SAZREVANJE ŽELJE ZA ISELJAVANJEM U IZRAEL	269
8. ISELJAVANJE	299
Pomoć Saveza pri ilegalnom iseljavanju jevrejskih izbeglica preko teritorije Jugoslavije.....	299
Pojedinačno iseljavanje.....	306
Organizovano iseljavanje (Alije)	309
Preostale jevrejske veroispovedne opštine na teritoriji Jugoslavije i demografske promene nastale kao posledica iseljavanja.....	338
Ostali aspekti posledica iseljavanja	347
9. ZAKLJUČAK	357
SUMMARY	369
IZVORI I LITERATURA	377
REGISTAR LIČNIH IMENA.....	389